

YENİ MEDYANIN SIRLARI

Editör
Dr. Erkan ÇİÇEK

Yazar
Vedat ÇOLAK

 newmediaspecialist

 vcolak1

© Copyright 2025

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi AŞ'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN Sayfa ve Kapak Tasarımı
978-625-375-358-0 Akademisyen Dizgi Ünitesi

Kitap Adı Yayıncı Sertifika No
Yeni Medyanın Sırları 47518

Editör Baskı ve Cilt
Erkan ÇİÇEK Vadi Matbaacılık
ORCID iD: 0000-0002-3935-7117

Yazar Bisac Code
Vedat ÇOLAK SOC052000
ORCID iD: 0000-0001-7447-7344

DOI
10.37609/akya.3530

Yayın Koordinatörü
Yasin DİLMEN

Kütüphane Kimlik Kartı
Çolak, Vedat.

Yeni Medyanın Sırları / Vedat Çolak, ed. Erkan Çiçek.
Ankara : Akademisyen Yayınevi Kitabevi, 2025.
75 s. ; 135x210 mm.
ISBN 9786253753580

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Kitabevi AŞ

Halk Sokak 5 / A
Yenişehir / Ankara
Tel: 0312 431 16 33
siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

TEŞEKKÜR

Bu çalıőmanın her aőamasında bana destek olan, kıymetli bilgi ve deneyimleriyle yol gősteren değerli hocam Sayın Dr. Öğr. Üyesi Erkan iek'e, yazım süresi boyunca büyük Yıldız Teknik Üniversitesi ailesine içtenlikle teşekkür ediyorum.

Hayatım boyunca bana olan inançlarını yitirmeyen, başarılarımdan gurur duyan ve maddi-manevi desteklerini benden esirgemeyen sevgili annem Zehra olak, babam Cevat olak ve kardeşlerim Sedat olak ile Fatma Pak'a, yazım süresi boyunca gösterdikleri sabır ve anlayış için canım kızım Beren'e, annesi Saniye'ye, mesai arkadaşlarım ve koordinatörüm İbrahim Murat Turhan'a çok teşekkür ediyorum.

Varlığı ile hayatımı anlamlandıran, hayat boyu öğrenme azmimdeki en büyük ilham kaynağım olan kıymetli kızım Beren olak'a bir kez daha sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Vedat olak

İÇİNDEKİLER

Dijital Dünyada Gizlilik ve Gözetleme.....	1
Gözetlemecilik Nedir?	1
Gizlilik Endişeleri	1
Gözetlemecilik Üzerine Derinlemesine Bir Bakış	2
Güvenlik ve Eğitim	3
Medyada Yaygınlaşan Gözetleme	3
Etik Boyutlar	3
Yeni Medya ve İletişim Dünyası.....	4
Yeni Medya Nedir?	4
Yeni Medyanın Gelişimi	4
Yeni Medyanın Etkileri	5
Dijitalleşmenin Getirdikleri	5
Dijital Medya: Tanım, Gelişim ve Etkileri.....	5
Dijital Medya Nedir?	5
Sosyal Medya ve Etkileşimi.....	6
Geleneksel Medya ile Yenilik	6
Dijital Dönüşüm ve Pazar	6
Etik Sorunlar	6
Dijital Medyanın Gelişimi	7
Sanat ve Kültürel Etkiler.....	7
İnteraktif Medya ve Sosyal Medya	7
İnteraktif Medya Nedir?.....	7
Etkileşimli Medyanın Zorlukları.....	8
Sosyal Medya: Yeni İletişim Aracı.....	8
Sosyal Medyanın Etkileri.....	9
Geleneksel Medya: Tarihçesi ve Günümüzdeki Yeri	9

Geleneksel Medya Nedir?.....	9
Matbaanın Devrimci Etkisi.....	10
Haber Medyasının Rolü.....	10
Dijital Çağ ve Geleneksel Medya.....	10
Dünya Geneline Yeni Medyanın Gelişimi.....	11
İnternetin Yaygınlaşması.....	11
Sosyal Medyanın Yükselişi.....	11
Mobil Teknolojilerin Gelişimi.....	12
Dijital Medya Çeşitliliği.....	12
Türkiye’de Yeni Medyanın Gelişimi.....	12
İnternet Kullanımının Artışı.....	12
Sosyal Medyanın Yaygınlaşması.....	13
Çevrimiçi Habercilik.....	13
E-Ticaretin Yükselişi.....	13
Dijital Eğlence ve Kültür.....	13
Geleneksel Medyanın Gelişimi.....	14
Dünya Geneline Geleneksel Medyanın Gelişimi.....	14
Basılı Yayınlar.....	14
Radyo.....	15
Televizyon.....	15
Türkiye’de Geleneksel Medyanın Gelişimi.....	15
Basılı Yayınlar.....	15
Radyo.....	15
Televizyon.....	16
Gazetecilik ve Dergiler.....	16
Sinema.....	16
Geleneksel Medyanın Gelişimi.....	16
Medya ve İletişim Üzerine Önemli Yazarlar.....	17
Marshall McLuhan.....	17

War and Peace in the Global Village (1968).....	17
The Medium is the Massage (1967).....	18
Laws of Media: The New Science (1988)	18
Noam Chomsky	18
Neil Postman.....	19
Susan Sontag.....	19
Walter Lippmann.....	19
Tim Wu	20
Gözetlemecilik (Voyörizm) Kavramı ve Yeni Medya.....	20
Psikanaliz ve Gözetlemecilik.....	20
Lacan ve Gözetlemecilik.....	21
Gözetlemecilik Bozukluğu.....	21
DSM-5'te Gözetlemecilik.....	21
Tedavi Yöntemleri.....	21
Yeni Medya ve Gözetlemecilik.....	22
Parafililer ve Gözetlemecilik (Voyörizm) Bozukluğu	22
Parafililer Nedir?.....	22
Gözetlemecilik (Voyörizm) Bozukluğu ve DSM-5 Kriterleri.....	23
Ek Belirleyiciler	23
Parafililerin Nedenleri.....	23
Psikanalitik Bakış Açısı	23
Davranışçı ve Bilişsel Yaklaşımlar	24
Tedavi Yöntemleri.....	24
Bilişsel Davranışçı Yaklaşımlar	24
Sosyal Rehabilitasyon ve Cinsel Eğitim	24
Gözetlemecilik ve Toplum	25
Teknolojinin Rolü	25
Yeni Medya ve Dijital Gözetlemecilik (Voyörizm)	25
Dijital Gözetlemecilik Nedir?	25

Mahremiyet ve Etik Sorunlar	26
İnteraktif Medya ve Gözetlemeci Eğilimler	26
Sosyal Medyanın Rolü	26
Dijital Gözetlemeciliğin Toplumsal Etkileri	27
Yasal ve Etik Çerçevesi	27
Gözetlemeci Davranışların Bireyler ve Toplum Üzerindeki Etkisi: Genel Bir Bakış	27
Gözetlemeci Davranış Nedir?	27
Etik ve Psikolojik Boyutlar	28
Gözetlemeci Davranışın Yayınlığı	28
Toplumsal Sonuçlar	28
Dijital Ortamda Gözetlemecilik	29
Teorik Bakış Açılar	29
Mahremiyet Hakları ve Kamu Söylemi	29
Medyadaki Gözetlemeci Eğilimlerin Tarihsel Gelişimi	30
Gösteri Toplumu ve Medya	30
Tarihsel Anlatılar	30
Ünlüler ve Medya	30
Korku ve Gözetleme	31
Tecavüz Kültürü ve Gözetleme	31
İntikam Pornosu: Dijital Çağın Sorunu	31
Medyanın Rolü	31
Alışılmadık Cinsel Davranışlar	32
Dijital Çağda Gözetlemecilik	32
Yeni Medyada Gözetlemeciliğin Etik Hususları	32
Gözetlemecilik ve Mahremiyet	33
Sosyal Medya ve Yanlış Bilgi	33
Gizlilik Hakları ve İnsan Hakları	33
Sağlık Alanında Etik Değerlendirme	33

Bireylerin Refahı ve Sosyal Normlar.....	34
Sosyal Normların Etkisi.....	34
Psikolojik Bağıntılar.....	34
Gözetlemecilik (Voyörizm) ve Yeni Medyanın Temsili, Tüketimi ve Etkileri.....	35
Medyada Temsil ve Tüketim.....	35
Sosyal Medyanın Rolü.....	35
İzleyici Katılımı ve Kullanıcı Üretimi.....	36
Medya İçerği ve Etkileri.....	36
Psikolojik ve Toplumsal Etkiler.....	36
Duygusal Tepkiler.....	37
Gözetlemeci Medya Tüketiminin Toplumsal Etkileri.....	37
Medya Tüketiminin Sosyal Etkileri.....	37
Sosyal Medya ve Bilgi Yayılımı.....	38
Y Kuşağı ve Öz İmaj.....	38
Gözetlemecilik, Heyecan Arayışı ve Teşhircilik.....	38
Dolayımlı Teşhircilik.....	39
Yasal ve Düzenleyici Yönler.....	39
Türk Ceza Kanunu ve Gözetlemecilik.....	39
Dezenformasyonla Mücadele.....	39
Gizlilik Yasaları ve Veri Koruma Düzenlemeleri: Gözetlemeci İçeriklerle Mücadele.....	40
Küresel Veri Koruma Standartları.....	40
Türkiye’de Gizlilik Yasaları.....	40
Zorluklar ve Düzenleme İhtiyacı.....	41
Gizlilik Düzenlemeleri ve Uyum Sorunları.....	41
Azaltma Stratejileri ve Medya Okuryazarlığı.....	41
1. Platform Güvenliği ve Denetim.....	41
2. Dijital Okuryazarlık Eğitimleri.....	42
3. Etik Davranışın Teşvik Edilmesi.....	42

4. İzleme ve Raporlama Mekanizmalarının Güçlendirilmesi	42
5. Siber Güvenlik Yatırımları	42
6. Hukuki Düzenlemeler ve Cezai Sorumluluk	42
Toplumsal Farkındalık Kampanyaları ve Medya Okuryazarlığı.....	43
Stratejilerin Birleşimi.....	43
Yaratıcı Endüstrilerde Yakınsama Kültürü.....	44
İçerikten Para Kazanma Stratejileri	44
Kullanıcı Tarafından Dağıtılan İçerik (UDC)	44
UDC'nin Zorlukları	44
Medya Okuryazarlığı ve Eğitim.....	45
1. Dijital Güvenlik Farkındalığı.....	45
2. Şifre Güvenliği ve Çevrimiçi Davranış Kuralları	45
3. Medya Güvenilirliği ve Kaynak Değerlendirmesi.....	45
4. Sosyal Medya ve Paylaşım Bilinci	45
5. Hukuki Hak ve Sorumluluk Bilinci	45
6. Toplumsal Sorumluluk ve Etik Davranışlar.....	46
İçerik Oluşturucular ve Dijital Platformlar: Teknolojik Müdahaleler ve Etik Kurallar.....	46
1. Teknolojik Müdahaleler	46
İçerik Filtreleme ve Algılama	46
Kişisel Veri Koruma.....	47
2. Etik Kurallar.....	47
Kullanıcı Güvenliği ve Mahremiyet	47
Manipülasyon ve Sahte Haberlere Karşı Tedbirler	47
3. Şeffaflık ve Hesap Verebilirlik	47
Algoritmik Şeffaflık	47
Hesap Verebilirlik Mekanizmaları	48
4. Kullanıcı Eğitimi ve Bilinçlendirme.....	48
5. Çok Paydaşlı İşbirliği.....	48
Platformlar Arası İşbirliği	48

Yeni Medyada Gözetlemecilik (Voyörizm): Önemli Bulgular ve Gelecek Araştırmalar	49
1. Dijital Gizlilik Zafiyetleri	49
2. Sosyal Mühendislik ve Manipülasyon	49
3. Çevrimiçi Siber Saldırıları	49
4. Siber Zorbalık ve Taciz	50
5. Hukuki ve Etik Tartışmalar	50
6. Dijital Okuryazarlık ve Bilinçlendirme	50
7. Önemli Bulgular ve İçgörüler	50
Gelecekteki Araştırmalar ve Müdahaleler için Öneriler	51
Yeni Medyada Gözetlemecilik (Voyörizm) ve Etkileri	52
Gözetlemeciliğin Medya Üzerindeki Etkileri	53
1. Ağ Medyası Mantığı	53
2. Gazetecilerin Rol Algıları	53
3. Gözetlemeci Anlatılar	53
Toplum Üzerindeki Etkiler	53
5. Sağlık Davranışları	53
6. Kullanıcı Tarafından Oluşturulan İçerik	54
Bireysel Refah Üzerindeki Etkiler	54
7. Siyasi Kampanyalar	54
8. Sosyal Medya Etiği	54
9. Profesyonel Gazetecilik	54
10. Medya Önyargısı	54
Gelecekteki Araştırmalar için Öneriler	55
11. Etik Standartlar	55
12. Teknolojik Güvenlik	55
13. Bilinçlendirme Kampanyaları	55
14. Hukuki Düzenlemeler	55
Yeni Medyada Gözetlemecilik: Etkileri ve Gelecek Araştırma Alanları	56

Gözetlemeciliğin Etkileri	56
1. Gizlilik İhlali	56
2. Toplumsal Güvenin Zedelenmesi	56
3. Medya Güvenilirliğinin Zedelenmesi	56
4. Psikolojik Etkiler	57
5. Dijital Güvenlik Endişeleri	57
6. Hukuki Sorunlar	57
7. Toplumsal Farkındalık ve Eğitim	57
Gelecekteki Araştırma Alanları	57
1. Öznel İyi Oluş Üzerindeki Etki	57
2. Nörobiyolojik Yaklaşım	58
3. Sosyal Medya ve Ruh Sağlığı	58
4. Kültürel Görelilik ve Refah	58
5. Sanal Gerçekliğin Etik Kaygıları	58
6. İşle İlgili Refah	58
7. Hayran Etkileşimi ve Ünlülere Tapınma	58
8. Toplum Eğitimi ve Refahı	59
9. Kültürlerarası Karşılaştırma	59
10. Sosyal Hareketlilik ve Refah	59
Yeni Medyada Güvenilirlik ve Gizlilik: Bir İnceleme	59
Yeni Medyanın Güvenilirliği	60
Gizlilik Endişeleri	60
Yetersiz Filtreleme ve Moderasyon Politikaları	60
Geliştirilmiş Güvenlik Önlemleri	61
Dijital Güvenlikte Cinsiyet Eşitsizlikleri	61
Gözetim Farkındalığı	61
Eğitim ve Farkındalık Programlarının Önemi	61
Eğitim Seviyesi ve Farkındalık	62